

Redovisning av bidrag för internationellt kulturutbyte inom teater.

SNÖFALL I SAO PAULO - OM ETT SVENSK-BRASILIANSKT TEATERSAMARBETE

Jag har under trettio års tid arbetat växelvis i Sverige och Brasilien. Två teatervärldar som är väldigt olika, i mycket varandras motsatser och kontraster. Som konstnär och människa har jag blivit en hybrid, med ständiga perspektivbyten och frågeställningar som följd. Idén bakom detta projekt var att ge fler möjligheten att i teaterskapandet nötas och blötas mot varandra, berika varandras konstnärsskap och genom detta få nya alternativ men också få syn på sina egna val och processer.

Projektet hade som mål dels ett djupgående erfarenhetsutbyte mellan representanter från olika teateryrken, dels en uppsättning av Sara Stridsbergs *Dissekering av ett snöfall* i översättning till portugisiska (*Dissecar uma Nevasca*). Det har genomförts under en rad gemensamma deletapper och mellanliggande perioder av förberedelsearbete.

Startskottet skedde redan 2012. Då deltog jag i firandet av Strindbergsjubiléet i São Paulo och fick därefter förtroendet att föreslå en nutida svensk dramatiker att introducera för brasiliansk publik. Jag valde utan tvekan Sara Stridsberg och tillsammans med Nestor Correia översatte jag hennes *Dissekering av ett snöfall*.

I april 2014 ledde jag en iscensatt läsning på Teatro Experimental i São Paulo för att pröva hur texten skulle tas emot i en brasiliansk kontext. Vi valde att följa sceninstruktionen "Det är evig tid och ingen tid... det kan vara en saga..." och förhålla oss mycket fritt till den historiska inspirationskällan, drottning Kristina och hennes väg till abdikation och emigration. Publik och skådespelare på readingen blev genast förtjusta i språk, berättelse och tematik.



Reading av Dissekering av ett snöfall i översättning, april 2014

I juni genomfördes en tre veckors intensiv research- och repetitionsperiod i Sverige. De brasilianska skådespelarna bodde som 'artists in residence' på Wik utanför Uppsala. De träffade då för första gången fyra av de andra svenska medarbetarna: tonsättare Leo Correia de Verdier, rörelseinstruktör Fuji Hoffman, scenograf Birgitta Hallerström Wallin och skräddare Lena Hellesøy Annell.

Nästa deletapp var fem veckors repetition i São Paulo i oktober-november. Den, och därigenom helheten, möjliggjordes bland annat genom bidraget från Konstnärsnämnden som använts för att täcka kostnader för boende, uppehälle, transport och lokala resor. Stort tack! Premiären var först planerad till oktober 2014 men flyttades fram till 15 januari 2015. Den sköts upp eftersom Sesc, som är huvudfinansiär för projektet, av ekonomiska skäl ställde in den biennal där vi skulle ha deltagit. Istället erbjöds vi en längre spelperiod efter årsskiftet.

Sesc är en nationell organisation för kultur, bildning och hälsa, en av landets absolut största aktörer inom teaterområdet. Med sina mer än 20 miljoner innevånare är São Paulo en kulturstad helt i klass med andra världsmetropoler. Här finns ett rikt och varierat teaterutbud, konstnärlig forskning och en kräsen publik. Sesc-São Paulo producerar inte egna föreställningar men finansierar en viktig del av stadens teaterliv och bjuder regelbundet in internationella regissörer, som till exempel Robert Wilson, Ariane Mnouchkine och Robert Lepage att skapa uppsättningar för dem. Bara i São Paulo driver Sesc 16 kulturhus, där Belenzinho är den nyaste och konstnärligt mest omtalade. Efter ett juluppehåll reste jag femte januari tillbaka för ytterligare några dagars repetitioner, premiär och en första spelperiod.



São Paulo



Sesc-Belenzinho

Vårt projekt har involverat svensk dramatiker, svenska och brasilianska översättare, svensk regissör, brasilianska skådespelare, svensk-brasiliansk tonsättare, svensk scenograf och kostymör, svenska och brasilianska ljus tekniker, svenska och brasilianska rörelseinstruktörer, brasiliansk maskör, brasilianska producenter, publikvärdar, marknadsförare, attributörer och scenarbetare samt möten/workshops med svenska och brasilianska skådespelarstudenter och en brasiliansk publik. Vid sidan av arbetet med föreställningen ledde jag en fyra dagars workshop för skådespelare och studenter om nutida teater och skådespeleri ur ett svensk perspektiv.

Utöver att regissera *Dissecar uma Nevasca* spelade jag rollen som Maria Eleonora, översatte texten och var inblandad i produktion och marknadsföring. Mest krävande var ändå rollen som spindeln i nätet. Vi hade inget gemensamt språk som alla kunde förstå så kommunikationen bollades på portugisiska, svenska, franska och engelska. Det blev ofta upp till mig att förklara för både svenska och brasilianska medarbetare vad ens samarbetspartner egentligen menade och varför hen betedde sig obegripligt, krångligt eller "fel". Att samtidigt vara arbetsledare och vara den som kunde tolka språk och kulturella koder åt båda håll i ett så stort team, krävde tid och tålamod.

För mig har samarbetet givit en ovärderlig möjlighet att samla mina olika erfarenheter och kunskaper under ett tak. Jag har fått dela med mig av dem. Jag har fått arbeta med ett stort och kvalificerat team som tillsammans har en väldigt massa kompetenser och idéer att förvalta. Jag har inspirerats och utvecklats som regissör och skådespelare, har funnit sceniska lösningar som jag inte skulle ha hittat om jag bara arbetat i det ena eller andra landet, som är frukter av det konstnärliga mötet. Jag har byggt ut mitt kontaktnät i båda länderna. Vi har utvecklat och provat en arbetsmetod där man varvar intensiva gemensamma perioder med reflektion och individuellt

arbete. Tillsammans och enskilt har vi gått på upptäcktsresa i Sara Stridsbergs text och dess teman ur många olika perspektiv och prövat den i nya sammanhang. Vi har ständigt frågat oss: Vad av detta är mitt, vad är mitt lands, min kulturs, mitt sammanhangs, vad är allmänmänskligt? Vi har i arbetsprocessen och sceniskt borrar djupt i vad genus och könsroller är och kan vara, hur makten infiltrerar oss och uttrycker sig, hur fördomar och sociala etiketter begränsar. Vi har ökat vår förståelse för tvivlets, kärlekens och teaterns kraft.

Och resultatet? Vi har spelat för fullsatta salonger, fått fantastiskt gensvar från publiken, rosats av kritiker och fått fyra stjärnor av fyra möjliga i Brasiliens största dagstidning, Folha de São Paulo. Den första spelperioden på Teatern i Sesc Belenzinho i São Paulo avslutades 8 februari. Föreställningen kommer dock att leva vidare och spelas i fler teatrar och städer. Vi hoppas stort på att också att kunna ta föreställningen till Sverige.





DISSECAR UMA NEVASCA
de Sara Stridsberg



Sesc Belenzinho
de 15/10 a 08/10/15
Quarta, sexta e sábado, às 19h30
Domingo, às 17h

COM:
ANDRÉ GUERREIRO / BIM DE VERDIER
DANIEL COSTA / DANIEL ORTEGA
NICOLE CORDERY / RENATO CALDAS
RITA GRELLO

DIREÇÃO: BIM DE VERDIER

Sesc Belenzinho
Rua Padre Adelino, 1.000 | Belém
Tel.: (11) 2076-9700
www.sescbelenzinho
@sescbelenzinho

Realização e
Coprodução

Parceiros

SWEDISH
ARTS COUNCIL

GOVERNAMENTO DO ESTADO DO PARÁ

Apio

União Juca



Nicole Cordery é carregada nos ombros por Renato Caldas na peça 'Dissecar uma Nevasca', em cartaz no Sesc Belenzinho

CRÍTICA TEATRO/DRAMA

Montagem de autora sueca usa figura de rainha para condensar força da mulher

GUSTAVO FIDRATTI
COLABORAÇÃO PARA A POLAR

Se o teatro preservou em si uma potência singular de compartilhamento entre artistas e espectador, a peça "Dissecar uma Nevasca", da sueca Sara Stridsberg, recorre a tal capacidade para conduzir o público pela sensação de existirmos em sujeitos que, não bastassem serem outros, atravessam os tempos.

A dramaturgia da peça retorna a um tipo de perspectiva subjetiva tradicional, em que a protagonista, no caso uma princesa em vias de tornar-se rainha, permanece sempre em cena.

O espectador vai conhecer o desenrolar dos fatos através da ótica dela, como se dividíssemos inclusive seus delírios.

Conforme a vida da protagonista passa, exposta por uma encenação esquemática em sua construção e absolutamente orgânica na apresentação do resultado, a personagem despoja-se de perfil psicológico para assumir o arquétipo de uma força feminina devastadora em seu desmoldamento frente os contratos político de um reino preventivamente regido por homens.

A peça é baseada na vida da rainha sueca Cristina

(1626-1689), que herdou o trono aos seis anos e foi coroada aos 18.

Escolha precisa, temporalmente localizada no despertar do feminismo, quando o sexo feminino, estereotipado sob a ótica literária dos homens, magueava a evocação da razão.

Embora a mulher apareça na peça como tenaz representação de uma paixão, redirecionando o fluxo do processo histórico, seu retrato não se dilui em esforço feminista.

Sob a autoridade dela, o reino se desmantela por causa do conflito que opõe interesses da corte e a recusa da

personagem em casar-se e ter filhos.

Regida pela vontade, a força do sexo feminino concentrada na rainha Cristina torna-se então uma oposição à ordem. Eixo da devastação, ela se purifica na melancolia, compreensão da relação entre destino e liberdade.

Sob direção da sueca Bim de Verdier, Nicole Cordery (no papel de rainha) e o elenco com brasileiros fazem performance essencial e trabalho de voz raro, nítido e ao mesmo tempo pouco volumoso.

DISSECAR UMA NEVASCA

QUANDO: qui., sex. e sáb., às 19h30, e dom., às 17h, até 8/2

ONDE: Sesc Belenzinho, r. Padre Adelino, 1.000, tel. (11) 2076-9700

QUANTO: de R\$ 9 a R\$ 30

CLASSIFICAÇÃO: 16 anos

ANÁLISE: Ótimo

Foton: Bim de Verdier och Joao Caldas (föreställningsbilder)

Bim de Verdier
2015-02-12